

مطالعه‌ای به منظور شناسایی عوامل مؤثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری‌های مشترک: مورد مطالعه شرکت ایدرو

سید حامد وارث*

دریافت: ۱۳۹۰/۱۲/۱

پذیرش: ۱۳۹۱/۵/۲۰

چکیده

یکی از موثرترین راه‌های رشد و توسعه‌ی اقتصادی در کشورهای در حال توسعه و انتقال دانش و تکنولوژی روز از طریق تأسیس شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک با مشارکت شرکت‌های خارجی یا داخلی توانمند می‌باشد. هدف این تحقیق شناسایی و انتخاب عوامل مؤثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری‌های مشترک (JV) می‌باشد. در این مقاله با استفاده از تحقیقات و پژوهش‌های انجام شده توسط محققین داخلی و خارجی، مصاحبه با متخصصین و صاحب‌نظران و همچنین مطالعه شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک وابسته به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، عواملی چند شناسایی شد. سپس با توزیع پرسشنامه در بین شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک وابسته به سازمان گسترش و شرکای دولتی و خصوصی آن و همچنین خبرگان و متخصصین حوزه سرمایه‌گذاری این عوامل مورد پایش و ارزیابی قرار گرفت. در نتیجه این تحقیق ۱۵ عامل مؤثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری‌های مشترک شناسایی و بر اساس آزمون فریدمن الویت‌بندی گردیده است.

مفاهیم کلیدی: سرمایه‌گذاری مشترک، عوامل مؤثر بر عملکرد، عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک

* استادیار دانشکده‌ی مدیریت دانشگاه تهران

مقدمه

یکی از موثرترین راه‌های رشد و توسعه اقتصادی در کشورهای در حال توسعه و انتقال دانش و تکنولوژی روز از طریق تاسیس شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک (Joint venture) (JV) با مشارکت شرکت‌های خارجی و یا داخلی توانمند می‌باشد. سرمایه‌گذاری مشترک قراردادی است بین دو یا چند شخص که به طور مشترک تعهد انجام عملی را به عهده می‌گیرند. برای این منظور چنین اشخاصی باید مال، پول و یا دانش و هنر خود را مشترکاً به کار گیرند. اما این پرسش مطرح است که "چرا سرمایه‌گذاری‌های مشترک شکست می‌خورند؟" (کالیووم، ۱۳۷۸). دانشمندان و محققان بسیاری با توجه به نمونه‌های متعددی که جمع‌آوری کردند نتایجی را بدست آوردند؛ طبق اطلاعات کوپرز و لیبرند (۱۹۸۶) از هر ۱۰ شرکت سرمایه‌گذاری مشترک ۷ مورد آنها با ورشکستگی مواجه می‌شوند. در تحقیقات انجام گرفته توسط آستر (۱۹۸۸) این تعداد از هر ۳ شرکت ۲ مورد شکست است و طبق تحقیقات هارگن (۱۹۸۸) و پورتر (۱۹۸۷) این تعداد از هر ۲ شرکت یک مورد شکست می‌باشد. پارک و روسو (۱۹۹۶) نرخ شکست شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک را ۲۷/۵٪ اعلام می‌نمایند. در گزارشی دیگر آمده است که درصد عدم موفقیت سرمایه‌گذاری‌های مشترک به طور متوسط و در رشته‌های مختلف حدود ۴۵ درصد است. حدود ۶۰ درصد از شرکت‌ها، یا موفق به شروع سرمایه‌گذاری مشترک نمی‌شوند و یا در عرض ۵ سال بعد از شروع فعالیت، از صحنه محو می‌شوند. مشخص شده است سرمایه‌گذاری‌های مشترک در کشورهای کمتر توسعه یافته، ثبات کمتری دارند و سرمایه‌گذاری‌های مشترک متشکل از شرکای دولتی، با درصد بالاتری از شکست روبه‌رو می‌شوند (نصیری تفرشی، ۱۳۸۶). از این رو در این مقاله به دنبال این هستیم تا عوامل موثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری‌های مشترک را بررسی، شناسایی و دسته‌بندی نموده و با ارائه مدلی از عوامل، راه‌کارهایی در راستای بهبود مدیریت سرمایه‌گذاری‌های مشترک ارائه نماییم.

مروری بر پیشینه‌ی پژوهش و چهارچوب نظری

در تحقیقی که توسط پارک و روسو (۱۹۹۶) انجام شده دریافتند که زمانی که رقبای مستقیم در یک شرکت سرمایه‌گذاری مشترک قرار می‌گیرند احتمال ورشکستگی این شرکت دور از ذهن نیست و وجود همزمان چند شرکت سرمایه‌گذاری مشترک بین شرکاء

باعث دوام این گونه شرکتها می‌شود. ترافورد و پروکتور (۲۰۰۶) از طریق بررسی بخش خصوصی و عمومی، با ارائه مدل تشریحی COPED موفقیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک را در ۵ عامل کلیدی ارتباطات مناسب، شفافیت فضای کاری (اعتماد)، سبک و روش کاری، استراتژی و جهت‌های حرکت و برنامه‌ریزی کاربردی دسته‌بندی نمودند. بر اساس یافته‌های ترافورد و پروکتور بسیاری از مشارکت‌های استراتژیک از کمبود همبستگی در استراتژی رنج می‌برند و ارتباط غیر موثر می‌تواند تاثیرات هماهنگی استراتژیک را کاهش داده و در نتیجه منجر به تضاد بین شرکا شود. شرکا برای درک متقابل، رسیدن به اهداف مشترک، بدست آوردن نتایج و درآمدهای مورد نظر باید فعالیت و همکاری گسترده‌ای انجام دهند در غیر این صورت این ارتباط صرفاً با تکیه بر اطمینان و اعتماد موفق نخواهد بود. ضمن اینکه کلید اصلی در ایجاد یک ارتباط صحیح داشتن قضاوت صحیح، اطمینان، محیط مناسب، فضای باز ارتباطی، طراحی خوب و رهبری قوی است (Trafford & Proctor, 2006). نتیجه مطالعات اینکین و برینکنشو (۱۹۹۴) در خصوص تاثیر عوامل ارتباطات، شفافیت فضای کاری، اعتماد، همکاری و یکپارچه‌سازی بر رضایتمندی شرکا، این بود که باز بودن فضای کاری و تعاون و همکاری، تأثیر مستقیمی بر سطح رضایتمندی شرکا در سرمایه‌گذاری‌های مشترک دارد، در حالی که اعتماد و سطح ارتباطات، به طور غیر مستقیم تأثیر گذارند. پارک و آنگسون (۱۹۹۷) از بررسی تأثیر قومیت‌های شرکا، ناهمگونی سازمانی و انگیزه‌های اقتصادی در انحلال شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک دریافتند فاصله فرهنگی به طور کلی تاثیری بر منحل شدن سرمایه‌گذاری‌های مشترک ندارد ولی وجود ارتباطات گذشته بین شرکا تأثیر منفی بر برخی پیچیدگی‌های ایجاد شده در اثر تفاوت‌های فرهنگی دارد. تهدیدهای فرصت طلبانه و حالات رقابتی بیشتر از متغیرهای سازمانی به منحل شدن شرکتهای سرمایه‌گذاری مشترک منجر می‌شوند. در تحقیق پارک و آنگسون (۱۹۹۷) طول مدت عمر سرمایه‌گذاری‌های مشترک با تفاوت سنی رابطه منفی و با ارتباطات قبلی شرکاء رابطه مثبت دارد. نتایج نشان می‌دهند که هرچه سرمایه‌گذاری‌های مشترک بیشتر بر ماندن پافشاری نمایند کمتر دچار شکست خواهند شد. در هر حال طول عمر با فواصل فرهنگی ارتباط مثبت دارد. کلینگ (۱۹۸۳) تحقیقی را انجام داد که در آن تاثیر اندازه سازمانی شرکاء و فرهنگ مشارکت را بر عملکرد شرکت سرمایه‌گذاری مشترک مورد بررسی قرار داد. بر اساس یافته‌های او اندازه شرکت بر ساختار مالکیت و ارتباط نمایندگی در شرکت موثر است و شرکتهای باید اندازه‌های یکسان داشته باشند تا همسانی موجب بهبود در عملکرد سرمایه

گذاری مشترک گردد. دیمیربگ و میرزا (۲۰۰۰) در مورد ماهیت ارتباطات بین شرکاء و اثرات آن بر عملکرد شرکت‌های سرمایه گذاری مشترک تحقیق نموده و ارتباط قوی بین ارتباطات (تضاد، تعهد، همکاری و اعتماد) و عملکرد (در هر دو بعد مالی و رضایت شرکا) مورد تایید قرار گرفت. بر اساس یافته‌های آنها در سطح عمومی، شراکت با تفاوت‌های فرهنگی، به ایجاد اعتماد، تعهدات طولانی مدت و همکاری بین شرکا وابسته است. ضمن اینکه کیفیت ارتباط بین شرکاء و هماهنگی آنها می‌تواند بر عملکرد سرمایه گذاری‌های مشترک بین‌المللی تاثیرگذار بوده و شرکت‌های مادر می‌بایست جهت ایجاد مکانیزم‌های رفع تضادها تلاش نمایند. بر اساس تحقیقات میکائیل و هیانگ چن (۱۹۹۶) سطح تعهدات و تعداد شرکاء با عملکرد سرمایه گذاری‌های مشترک بین‌المللی رابطه مستقیم، کنترل خارجی بر عملکرد سرمایه گذاری‌های مشترک بی‌تاثیر و سطح اختلافات فرهنگی-اجتماعی با عملکرد سرمایه گذاری‌های مشترک رابطه معکوس دارد. هاکسمن و ونگن (۱۹۹۶) اعلام کردند موفق‌ترین شرکتها آنهایی هستند که ارتباط و همکاری بین شرکاء در آنها بیش از بقیه است. سایر محققین نیز عواملی همچون انتخاب شریک، تعداد شرکا، اندازه شرکا، انگیزه‌های شراکت، دانش فنی و ... را بررسی نمودند که با توجه به گستردگی مطالب از ذکر آنها اجتناب نموده و لیکن در شناسایی عوامل و ارتباط بین آنها مورد استفاده قرار گرفته است.

عوامل موثر بر عملکرد شرکت‌های سرمایه گذاری مشترک

تعداد ۱۸ عامل موثر بر عملکرد سرمایه گذاری‌های مشترک بر اساس سوابق و مطالعات صورت گرفته در تحقیقات پیشین، شناسایی و بر اساس نظر خبرگان مورد بررسی قرار گرفت. معرفی عوامل به شرح زیر می‌باشد:

• **رقابت بین شرکاء:** در شرکت‌های سرمایه گذاری مشترکی که شرکا در بازاری مشترک فعالیت می‌نمایند و به گونه‌ای رقیب یکدیگر محسوب می‌گردند، اشتراک منافع منجر به بروز تضاد بین شرکا و بی‌اعتمادی بین آنها می‌گردد که بی‌اعتمادی زمینه برهم‌خوردن روابط مناسب تجاری را فراهم نموده و مشکلات بین شرکا عملکرد مشارکت را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

• **همکاری‌های چند جانبه شرکاء:** وجود همزمان چند شرکت سرمایه گذاری مشترک بین شرکاء باعث دوام این گونه شرکتها می‌شود. در شرایطی که شرکاء در چند مورد با

یکدیگر شریک هستند (همکاری‌های چند منظوره) بسته به نوع ارتباط دو حالت متفاوت برای سرمایه‌گذاری مشترک ایجاد می‌شود:

○ چنانچه مساعدت و همکاری شرکاء در همه زمینه‌ها مشاهده گردد و به عبارتی شریک حسن نیت خود را به اثبات رساند منجر به ایجاد اعتماد و توسعه روابط و همکاری‌های فیما بین و در نتیجه تاثیر مثبت بر عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک می‌شود.

○ تضاد بین شرکا در شرکت‌های مختلف منجر به بی‌اعتمادی و در نتیجه کم رنگ شدن روابط فیما بین و گرایش شرکت سرمایه‌گذاری مشترک به سمت شریک برتر و یا سردرگمی در بین شرکا می‌گردد که در کل بر عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک تاثیرگذار است. نکته قابل توجه اینکه گرایش به سمت شریک برتر لزوماً عملکرد منفی کلی سرمایه‌گذاری مشترک را در بر ندارد ولیکن به دلیل اینکه نفع همه شرکا تامین نمی‌گردد از منظر سایر شرکا سرمایه‌گذاری مشترک عملکرد مثبتی ندارد.

● **ارتباطات گذشته شرکا:** بر اساس تحقیقات انجام شده توسط پارک و روسو (۱۹۹۶) و پارک و آنگسون (۱۹۹۷) نتیجه متضادی حاصل گردید که با توجه به تایید این موضوع در مجموعه شرکت‌های ایدرو به عنوان یکی از عوامل مستقل بر عملکرد مورد بررسی قرار گرفت. بازخورد و نتایج تجارب گذشته بین شرکا تاثیرات مشابهی را برای سرمایه‌گذاری‌های آتی خواهد داشت مگر در مواردی که شکست‌های پیشین به عواملی خارج از اختیارات شرکا مربوط باشد. بنابراین عامل ارتباطات گذشته بر اساس شرایط و نوع روابط بین شرکا تاثیرگذار خواهد بود.

● **مدت زمان سپری شده از عمر سرمایه‌گذاری مشترک:** بر اساس تحقیقات پارک و روسو (۱۹۹۶) انتظار می‌رود نرخ شکست در شرکتهای سرمایه‌گذاری مشترک در سالهای ابتدایی بالا باشد و با گذشت زمان و رسیدن به حد بالا کاهش یابد.

● **انتخاب شریک مناسب:** یکی از مهمترین عوامل در پایان یافتن مشارکت، این است که حداقل یکی از شرکاء از نتایج حاصل از مشارکت راضی نیست، که این امر به نوبه خود می‌تواند ناشی از انتخاب ناموفق شریک باشد.

● **تعداد شرکاء:** یافته‌هایی چون تعداد شرکاء با عملکرد سرمایه‌گذاری‌های مشترک رابطه مستقیم دارد و یا هر چه تعداد شرکاء در شرکتهای سرمایه‌گذاری مشترک بیشتر باشد امکان ورشکستگی کمتر است از نقش و تاثیرگذاری عامل تعداد شرکا بر عملکرد سرمایه‌گذاری‌های مشترک حکایت می‌کند.

- **درصد مالکیت:** اساساً تعداد شرکاء بر روی درصد سهام و قدرت اداره و کنترل شرکاء بر شرکت‌های سرمایه گذاری مشترک تاثیرگذار است و با توجه به اینکه سطح تعهدات و موازنه قدرت حاکمیتی شرکت‌های سرمایه گذاری مشترک را تحت الشعاع قرار می‌دهد می‌بایست مورد توجه و تاکید ویژه قرار گیرد.
- **اندازه شرکاء:** بر اساس تحقیقات پارک و آنگسون (۱۹۹۷) و کلینگ (۱۹۸۳) نتیجه متضادی از تاثیر اندازه سازمانی شرکاء در سرمایه گذاری‌های مشترک حاصل گردیده است ولیکن با توجه به تاثیرگذاری این عامل در عملکرد شرکت‌های JV وابسته به ایدرو، به عنوان یکی از عوامل مستقل مورد تاکید قرار گرفته است. اساساً عواملی همچون فرهنگ سازمانی، سبک و روش مدیریتی، اهداف و انگیزه‌های استراتژیک می‌توانند متاثر از عامل اندازه و بزرگی و کوچکی شرکت باشد لذا ایجاد توازن بین شرکاء از این حیث، در ایجاد همسویی استراتژیک بین شرکاء و سرمایه گذاری مشترک موثر بوده و اعتماد را افزایش و تضادها را به حداقل می‌رساند. لذا به عنوان یکی از عوامل مهم در انتخاب شریک سرمایه گذاری‌های مشترک مد نظر قرار گرفت.
- **سن سازمانی شریک:** سن سازمان نیز از جمله عواملی است که می‌تواند بسته بر سطح بلوغ سازمانی بر فرهنگ سازمانی، سبک و روش مدیریتی و انگیزه‌های استراتژیک شرکا تاثیرگذار باشد لذا همانند عامل اندازه به عنوان یکی از عوامل مهم در انتخاب شریک سرمایه گذاری مشترک مد نظر قرار گرفته است.
- **دانش فنی:** بر اساس مطالعات بلوم ستروم و سجوهوام و مطابق بررسی‌های صورت گرفته در مجموعه شرکت‌های ایدرو یکی از عوامل مهم تعیین کننده موفقیت و یا عدم موفقیت یک سرمایه گذاری مشترک نحوه مدیریت و انتقال دانش فنی می‌باشد که بر این اساس به عنوان یکی از عوامل مستقل در طراحی مدل مد نظر قرار گرفته است.
- **قدرت اداره و کنترل:** بر اساس نتایج محققین قدرت اداره و کنترل صرفاً مربوط به درصد سهام نمی‌باشد بلکه دسترسی به بازار ویژه و یا دانش فنی مورد نیاز سرمایه گذاری مشترک از جمله مواردی است که سطح قدرت شرکا را تعیین می‌نماید. که قدرت اداره و کنترل مربوط به هر کدام از موارد مذکور باشد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و در تعیین مسیر حرکت و سیاست‌های شرکت تاثیر بسزایی داشته و با توجه به اینکه در مسیر اهداف همه شرکا و یا شریکی خاص حرکت نماید استنباط‌های مختلفی از عملکرد آن به عمل می‌آید.

- **اعتماد بین شرکاء:** اعتماد زمینه مناسب برای فعالیت سرمایه‌گذاری مشترک را فراهم آورده و آن را از درگیر شدن یا تضاد بین شرکا رهایی می‌بخشد. ضمن اینکه اعتماد بین شرکا منجر به برقراری روابط مناسب تجاری و توسعه همکاری در جهت رشد سرمایه‌گذاری مشترک می‌شود.
- **تعهد شرکاء:** تعهد شرکاء از مهمترین عوامل مؤثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک می‌باشد که متاثر از درصد مالکیت شریک در سرمایه‌گذاری مشترک بوده و تضمینی بر تحقق اهداف سرمایه‌گذاری مشترک بوده و می‌بایست مورد توجه و تاکید ویژه قرار گیرد.
- **اختلافات فرهنگ سازمانی:** علاوه بر اختلافات فرهنگی که در برخی موارد حتی در قومیت‌های مختلف یک کشور نیز قابل مشاهده است، اختلافات فرهنگ سازمانی بین شرکا ناشی از اندازه و سن شرکا می‌تواند زمینه تضاد را در سرمایه‌گذاری مشترک فراهم آورد که در این موارد بسته به قدرت حاکمیتی (وابسته به درصد مالکیت، دسترسی به بازار و یا دانش فنی) می‌بایست در جهت ایجاد هماهنگی و همسویی بین شرکا اقدام نمود.
- **انگیزه‌های استراتژیک:** انگیزه‌های مختلفی در یک سرمایه‌گذاری مشارکتی وجود دارد، کسب درآمد بیشتر، ایجاد محصول جدید، ورود به بازاری منحصر به فرد، آغاز روابط تجاری با شرکتهای معتبر، اعتباربخشی به کسب و کار با قرارگرفتن در کنار شرکتهای صاحب نام و ... از جمله انگیزه‌های استراتژیکی است که متاثر از سطح بلوغ و رشد سازمان شریک می‌باشد. از آنجاییکه سن و اندازه سازمان به نوعی با مرحله عمر و سطح بلوغ و رشد سازمان مرتبط است و هر سازمانی در مراحل مختلف عمر خود به دنبال اهداف متفاوتی می‌باشد لذا می‌تواند بر سطح عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک تاثیرگذار بوده و ضروری است در انتخاب شریک مد نظر قرار گیرد.
- **جهت‌های استراتژیک سرمایه‌گذاری مشترک:** تعیین مسیر و چشم‌انداز سرمایه‌گذاری مشترک با تایید اکثریت شرکا (شرکای تاثیرگذار) و اطمینان بخشیدن به شرکا جهت دستیابی به چشم‌انداز ترسیم شده از طریق اتخاذ استراتژی‌های مؤثر و اطلاع‌رسانی صحیح (ارتباطات) با شرکا در این خصوص در ایجاد رضایت و اعتماد در شرکا در خصوص نحوه عملکرد شرکت مؤثر بوده و موجبات همکاری آنها را فراهم می‌کند. از سوی دیگر طراحی و توسعه برنامه‌ریزی استراتژیک مدیران سرمایه‌گذاری مشترک را در تحقق هر

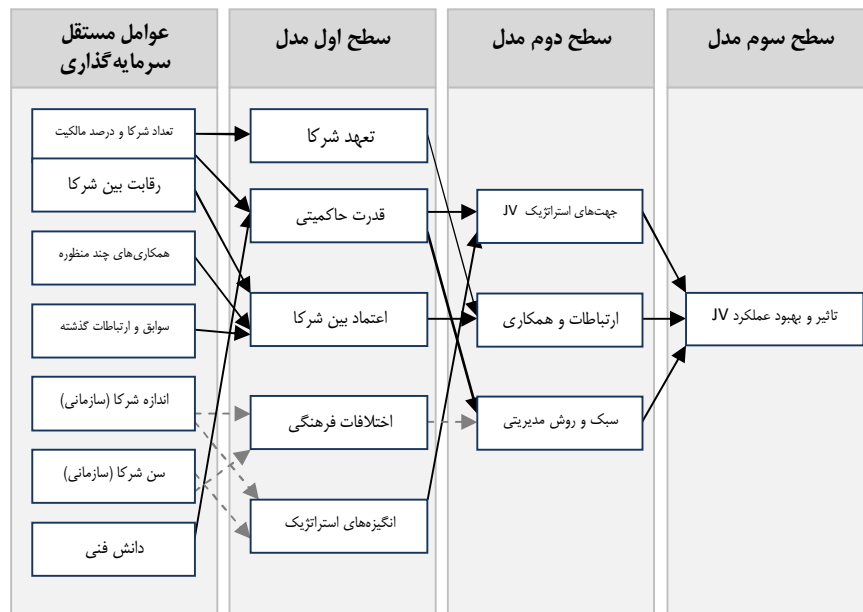
چه بیشتر انتظارات سهامداران (شرکا) یاری می‌نماید. لازم به ذکر است منظور از برنامه-ریزی استراتژیک تدوین سند پنج ساله نمی‌باشد بلکه وجود منطق اقتصادی صحیح و آینده‌نگر در کلیه اقدامات شرکت با لحاظ شرایط محیطی و داخلی سرمایه گذاری مشترک است.

● **سبک و روش مدیریتی:** اصولاً هر یک از شرکا علاقمند به این هستند تا سرمایه گذاری مشترک متناسب با سبک و روش کاری آنها عمل نماید و در صورت عدم مدیریت صحیح می‌تواند موجبات تضاد بین شرکا را فراهم آورد. ایجاد اعتماد بین شرکا از مهمترین عواملی است که تضاد ناشی از اختلافات سبک کاری را هدایت و مرتفع می‌سازد.

● **ارتباطات و همکاری:** ارتباطات صحیح بین شرکا ضمن شفاف نمودن انگیزه‌های هر کدام، سرمایه گذاری مشترک را در جهت ایجاد هماهنگی با آنها و همچنین اتخاذ مسیری مناسب مورد تایید اکثریت شرکا یاری می‌نماید. اصولاً ارتباطات مناسب، نتیجه اعتماد و توسعه همکاری بین شرکا بوده و بر عملکرد سرمایه گذاری مشترک موثر است. البته رابطه بین ارتباطات و اعتماد دو سویه می‌باشد. از سوی دیگر یکی از اهداف سرمایه گذاری مشترک همکاری بین شرکا جهت دستیابی به هدفی مشترک است.

روش پژوهش

بر اساس نتایج حاصل از شناسایی عوامل و تعیین ارتباطات بین آنها مدل مفهومی در قالب شکل ۱ قابل ارایه است. پس از شناسایی عوامل، با توجه به تفاوت در یافته‌های برخی از محققین در خصوص تاثیر عوامل بر عملکرد، عوامل شناسایی شده با توزیع پرسشنامه و اخذ نظرات خبرگان و شرکت‌های JV مورد پایش و پرسش قرار گرفت. در نهایت عوامل انتخابی با استفاده از آزمون فریدمن نیز رتبه‌بندی گردید.

شکل ۱ - مدل مفهومی پژوهش

نتایج و یافته‌ها

از میان ۱۸ عاملی که از تحقیقات و پژوهش‌های خارجی استخراج گردید، تعداد ۱۶ عامل از دید خبرگان تاثیر زیاد و بسیار زیاد (۴ و ۵ از طیف لیکرت) را به خود اختصاص دادند که دو عامل حذف شده عبارت بودند از "مدت زمان سپری شده از عمر سرمایه‌گذاری مشترک" و "انتخاب شریک مناسب" که به ترتیب به دلیل اینکه عمر سرمایه‌گذاری مشترک متاثر از عملکرد بوده و انتخاب شریک مناسب نیز منتج از عواملی چون اندازه و سن سازمانی، رقابت بین شرکا، سابقه کاری شرکا، همکاری‌های چند جانبه، انگیزه‌های استراتژیک و ... می‌باشد. دو عامل تعداد شرکا و درصد مالکیت نیز با نظر خبرگان با یکدیگر تلفیق و در مجموع تعداد ۱۵ عامل مورد بررسی قرار گرفت. نتیجه رتبه‌بندی عوامل نیز مطابق ۱ زیر می‌باشد.

جدول ۱ - نتیجه‌ی رتبه‌بندی عوامل

رتبه	عامل شناسایی شده
۱۰/۴۸	رقابت بین شرکاء
۹/۱۱	ارتباطات گذشته شرکاء
۸/۶۹	قدرت کنترل و حاکمیتی
۸/۶۶	مالکیت و چگونگی انتقال دانش فنی
۸/۴۷	تعهد و مسئولیت‌پذیری شرکاء
۸/۴۵	اعتماد بین شرکاء
۸/۴	مدیریت استراتژیک و دستیابی به اهداف شرکاء
۷/۹۸	اندازه سازمان شرکاء
۷/۹۵	تعداد شرکا و درصد مالکیت
۷/۴	سبک و روش مدیریتی
۷/۳۲	اختلافات فرهنگی ناشی از نوع سازمان
۷/۲۹	همکاری‌های چند منظوره بین شرکاء
۶/۹۷	سطح همکاری بین شرکاء
۶/۷۱	سن سازمانی شرکاء
۶/۱	ارتباطات شرکاء

بحث و پیشنهاد

در این مقاله از طریق مطالعه و بررسی تحقیقات و پژوهش‌های انجام شده توسط محققین داخلی و خارجی و مصاحبه با متخصصین و صاحب نظران و همچنین بررسی شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک وابسته به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، عوامل متعددی شناسایی و دسته‌بندی شدند و از طریق توزیع پرسشنامه در بین شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک وابسته به سازمان مذکور و شرکای دولتی و خصوصی آنها و همچنین خبرگان و متخصصین حوزه سرمایه‌گذاری مورد پایش و ارزیابی قرار گرفتند. در نتیجه این تحقیق ۱۵ عامل موثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری‌های مشترک شناسایی و بر اساس آزمون فریدمن الویت‌بندی گردیدند. با توجه به اینکه شناسایی عوامل بر اساس نتایج تحقیقات پیشین صورت گرفته، لذا در صورت‌بندی عوامل تردیدی وجود ندارد لیکن

الویت‌بندی بر اساس نظر خبرگان و شرکت‌های تحت پوشش سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران انجام شده است. لذا بررسی الویت‌بندی عوامل بر اساس صنایع مختلف می‌تواند مورد توجه پژوهش‌های آتی قرار گیرد.

از سوی دیگر با توجه به گستردگی عوامل شناسایی شده، بررسی تاثیرگذاری هر یک از عوامل می‌تواند به عنوان پژوهش‌های آتی برای دانشجویان و محققین کشور مورد توجه قرار گیرد. همچنین نحوه ارتباط و تاثیرگذاری ۱۵ عوامل شناسایی شده نیز یکی از موضوعات بسیار جذاب آزمایشگاهی بوده که فراروی پژوهش‌های آتی قرار دارد و محققین می‌توانند آنرا با بهره‌گیری از روش‌های تحلیل علی مورد آزمون قرار دهند.

منابع

کلایووم، اشمیتوف. (۱۳۷۸). *حقوق تجارت بین‌الملل*. ترجمه اخلاقی، بهروز و دیگران. تهران: سمت.

نصیری تفرشی، ارژنگ. (۱۳۸۶). سرمایه‌گذاری مشترک (JV). *صنعت خودرو*، ۱۱۳.

Auster, E. R. (1988). International corporate linkages: Dynamic forms in changing Environment. *Academy of Management Review*, 8, 567-587.

Coopers, & Lybrand. (1986). *Collaborative ventures: An emerging phenomenon in information technology*. New York.

Demirbag, M., & Mirza, H. (2000). Factors affecting international joint venture success: An empirical analysis of foreign-local partner relationships and performance in joint ventures in Turkey. *International Business Review*, 9.

Harriagan, K. R. (1988). Strategic alliances and porter asymetries. In Contractor, F. & Lorange, P. (Eds.). *Cooperation strategies in international business*. Lexington, AM: Lexington Books.

Hu, M. Y., & Chen, H. (1996). An empirical foreign joint venture. *Journal of Business Research*, 35, 165-173.

Huxham, C., & Vangen, S. (1996). Managing inter-organizational relationships. In Osborne, S. (Ed.), *Managing in the voluntary sector* (pp. 202-221). London: International Thomson Business Press.

Inkpen, A. C., & Birkenshaw, J. F. (1994). International joint ventures and performance: An interorganizational perspective. *International Business Review*, 3(3), 201-217.

- Killing, J. P. (1983). *Strategies for joint venture success*. New York: Praeger.
- Park, S. H., & Russo, M. V. (1996). When competition eclipses cooperation: An event history analysis of joint venture failure. *Management Science*, 42(6), 875-890.
- Park, S. H., & Ungson, G. R. (1997). The effect of national culture, organizational complementarity, and economic motivation on joint venture dissolution. *The Academy of Management Journal, Special Research Forum on Alliances and Networks*, 40(2), 279-307.
- Porter, M. E. (1987). From competitive advantage to corporate strategy. *Harvard Business Review*, 65, 48-59.
- Trafford, S., & Proctor, T. (2006). Successful joint venture partnerships: Public-private partnerships. *International Journal of Public Sector Management*, 19(2), 117-129.

